

nium restituere in casu tantumdem frumenti, ejusdem qualitatis, & bonitatis, quantum correspondet valori, quem habebat totum frumentum ipsi mutuatum tempore Mutuationis; sic enim vere servatur æqualitas, ac neuter patitur damnum: Ne dicas, inquam; nam ad hoc in primis respondeo, quod, cum mutuationis tempore utrique Contrahenti nota esset possibilitas incrementi, aut decrementi quoad pretium rei, uterque etiam potuit quoad hoc respectivo suo juri cedere; quinimo, ex tacita conventionē, huic cessisse censetur, semel ac, non obstante præfata notitia, inire voluerunt contractum Mutui frumentarii, nullo alio superaddito pacto; cum uterque eo tunc æquali periculo, ac fortunæ subesset. Deinde, cum hujusmodi incrementum, aut decrementum pretii sit quid rei extrinsecum, & ab extrinseco proveniens, nimirum, ab æstimatione hominum, est quidem Mutuo necessarium, quod restituatur res cum eadem bonitate intrinseca, non sic vero cum eadem bonitate extrinseca, ut cum Castropalao l. c. tradit Giribaldus de Mut. & Usur. dub. 1. num. 4. versus fin. hinc inferens, quod si post contractum Mutui pretium rei crescat, aut minuatur sine culpa, & mora Debitoris, nempe Mutuatarii, damnum, vel commodum pertineat ad Mutuantem, quatenus huic ille solum tenetur solvere, seu reddere rem in eadem specie, bonitate, & quantitate; quod etiam repetit dub. 10. supra cit., quia solum attendi debet substantia rei mutuatæ, ad servandam æqualitatem dati, & accepti, prout est usu, ac consuetudine confirmatum. Neque repōnas paritatem de Mutuo pecuniæ, quæ reddenda non est secundum numerum, qualitatem, & speciem illius, quam Mutuatarius accepit; sed tantum secundum valorem, quem habebat tempore mutuationis, si aliter non fuit conventum. Nam etiam quoad pecuniam id negatur a pluribus, maxime ex Jurisperitis, & signanter a Cæsare de Panimollis t. 2. decis. 44. adnot. 1. n. 4. & seqq., quia si ex. gr. mutuas accepisti centum Duplas hispanas, quæ tempore restitutionis in valore creverunt, etsi videris restituere plures libras, tamen istæ libræ non constituunt plures Duplas, quam acceperis, sed illas dumtaxat, quas accepisti, ac debes; & proinde Mutuator a te totidem Duplas hispanas accipiendi, nullam committit usuram, quia nihil recipit ultra sortem; centum namque tibi mutuavit, & centum a te recipit. Quidquid tamen sit de hoc, si assumptum verum est, ut cum aliis satis comm. eod. dub. 10. asserit Giribaldus, disparitas sufficienter habetur a diverso usu, & consuetudine quoad rem, & pecuniam mutuam.

M E N S E M A R T I I.

CAS. I. **S**ponsis ignorantibus impedimentum, inter ipsos contracta fuisse Sponsalia, quæ postea, detecto impedimento, ab eisdem fuisse renovata, sub conditione obtinendæ dispensationis.

Q. an isthæc Sponsalia subsistant?

Resp. quatenus renovata eadem subsistere in ratione Contractus conditionati, supposito quod impedimentum sit ex iis, circa quæ concedi solet dispensatio. Ratio est, quia, licet renovationis tempore nondum ablatum esset impedimentum; tamen contrahentes illa non renouarunt pro eo tunc, sed pro tempore, quo erunt habiles, addita ad hunc finem conditione de futuro, honesta, & possibili, nempe obtinendæ dispensationis. Item eadem renouarunt novo legitimo mutuo consensu, pariente hinc obligationem expectandi conditionis eventum, ut ex, *h. potior*, & *h. qui*